

Sherlockiana

MEDDELELSEER FRA

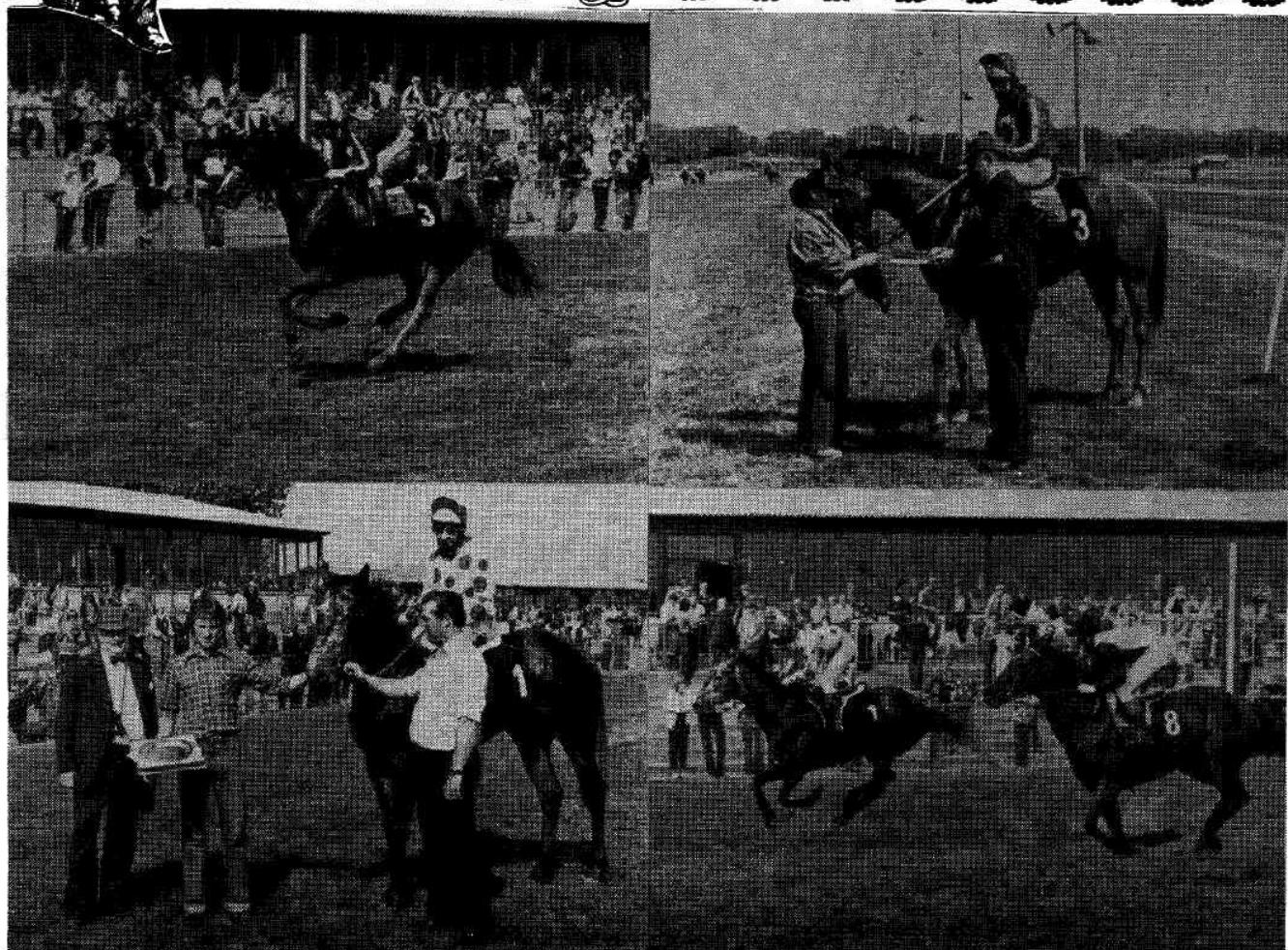
SHERLOCK HOLMES KLUBBEN I DANMARK
THE DANISH BAKER STREET IRREGULARS

Vesterbro 60 . 9000 Aalborg . Telefon (08) 12 39 13

"I hear of Sherlock everywhere"

Nr. 2/3, 1980 . 25. Aargang

Ansvahavende:
Klubbens Præsident,
Tegneren Henry Lauritzen

SILVER BLAZE SWEEPSTAKES og PROFESSOR MORIARTY MEMORIAL

Lørdag den 24. Maj blev de to Galopløb med Tilknytning til Sherlock Holmes redet paa Aalborg Væddeløbsbane i godt Vejr og under stor Publikumsinteresse. Begge Løb blev vundet af den dygtige Mette Kaalund, som tidligere har sejret i begge Løb, Professor Moriarty i 1978 og Silver Blaze i 1979 - begge Gange paa Flemming Weiss Tønders Innimas.

I Aar gik Professor Moriarty Memorial til Fru Lisbeth Christensens Riper-ton, som vandt med 5 sikre Længder foran Doon Founded(GB) (Lone Pedersen) og Sweet Casmir (Henning Lindgaard). De to øverste Fotos viser Mette paa Riperton gaaende i Maal i ensom Majestæt - og Lisbeth Christensen, der faar overrakt et Sølvfad.

I Silver Blaze lagde Western King(IRE) ud i et voldsomt Tempo, redet af

Freddy Andersen, men Western King holdt ikke, og i Slutspurten blev det Stald Firklovers Scott, trænet af Per Thrysøe, som Mette Kaalund førte til Sejr med en halv Længde foran Silver Queen (Dorte Olsen) og Karino (Tina Lindgaard). De to nederste Fotos paa Forsiden er fra dette spændende Løb.

Professor Moriarty Memorial blev redet for femte Gang, Silver Blaze Sweepstakes for 18. Gang, saa de to Løb maa siges at være en fast Tradition. Den samlede Præmiesum i de to Galopløb var 19.800 Kr., og der blev spillet for ikke mindre end 35.430 Kr.

Bagefter var der den sædvanlige hyggelige Sammenkomst i Sekretariatet mellem Galopfolk og Sherlockianere med Vin, Tobak, Kransekagekonfekt - og som de dog kan spise! Og vi sluttede som sædvanlig i Nørresundby hos Hanne og Aage Rieck Sørensen, der gav Middag med alt hvad dertil hører. Vinnen var skænket af Karl Krejci-Graf, B.S.I., og det var meget passende en ungarsk Tokayer. Som Sherlock Holmes sagde: "A remarkable wine, Watson... it is from Franz Joseph's special cellar at the Schoenbrunn Palace." Ordene finder man i LAST.

Mit første Møde med Sherlock Holmes

af

AAGE RIECK SØRENSEN

Aage Rieck Sørensen

I efteråret 1929 ankom Sir Arthur og Lady Conan Doyle med Gedserekspressen til København. Under opholdet boede de på Hotel d'Angleterre, og formålet med besøget var to foredrag om spiritisme - i Idrætshuset og i Odd Fellow-Palæet. Godt et halvt år senere, den 7. juli 1930, døde Conan Doyle. Disse begivenheder har jeg ingen erindring om, da jeg kun var fem år gammel.

Første gang, jeg holdt Sherlock Holmes i hånden, var i slutningen af 30'erne. En væsentlig del af børnebøgerne var forladt - herunder en lang serie af Chr. Erichsens Børnebøger - og jeg gik nu i mellemeskolen. Foruden mange bøger cirkulerede der i klassen også de såkaldte "kulørte" hæfter, og der blev læst mange "Browning" og "Charming"; i 1939 startede en ny serie, "Den sorte Maske", der straks fandt vej til klassen. I kraft af, at vi selv skulle købe de anvendte skolebøger, havde vi lært enkelte antikvarboghandlere at kende, og her blev med jævne mellemrum købt og byttet andet end skolebøger. På denne måde stiftede jeg bekendtskab med blandt andet Fletcher og Oppenheim, og jeg husker specielt den lange serie af Edgar Wallace fra Gyldendalske Boghandel. Jeg slugte dem. I denne periode traf jeg Sherlock Holmes, idet jeg på hylderne med "Kriminalitteratur" fandt "Baskervilles Hund". Jeg byttede mig til den og tog den med hjem.

Hvorfor virkede denne bog så stærkt på en? Blandt andet fordi Holmes og Watson står lyslevende for læseren, som sammen med dem oplever dette drama med det rædselsfulde uhyre i det grufulde sagn om Hugo Baskervilles forfærdelige død på Dartmoor-heden, og Dr. Mortimers beretning om den frygtelige skæbne, der ramte Sir Charles. Lige fra starten er denne historie mættet af fortættet uhygge.

Senere - i gymnasiet - udvides bekendtskabskredsen, og jeg lærte Niels Jørgen Haagerup at kende. Han havde på sine reoler stående i stribevis af Conan Doyle's forfatterskab, og foruden al den litteratur, der hører gymnasietiden til, stiftede jeg her for alvor bekendtskab med Sherlock Holmes, Etienne Gerard, Professor Challenger med flere, og specielt læste jeg med fryd de mærkelige danske og norske udgaver om Sherlock Holmes.

I 1944 flyttede jeg til København, og blandt de første bøger, jeg købte, var Sherlock Holmes' Opdagelser I-IX fra Gyldendalske Boghandel 1905-07 indbundet i 4 bind, der i de første år dannede grundstammen i min samling. Da Sherlock Holmes Selskabet blev stiftet i december 1946, udbad jeg mig nærmere oplysninger herom, og jeg modtog et venligt, men avisende svarbrev fra professor C. A. Bodelsen.

Næste gang, Sherlock Holmes krydsede min vej, var i efteråret 1950. Haa-

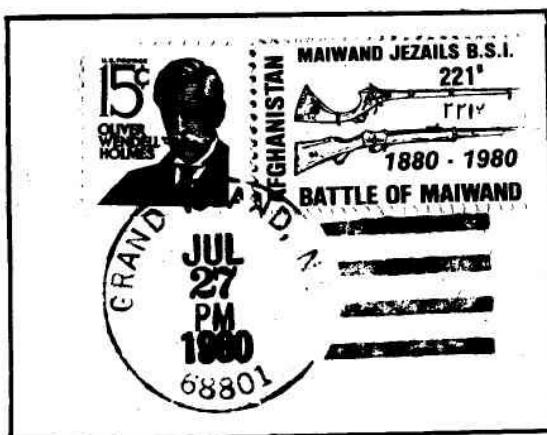
gerup havde korresponderet med A. D. Henriksen og havde til A.D. omtalt min interesse for Sherlock Holmes, Conan Doyle og detektivromaner. A.D. rettede en henvendelse til mig med anmodning om en samtale, og da det aktualiseredes at danne Sherlock Holmes Klubben, havde jeg den glæde at deltage i det stiftende møde, ligesom jeg i de nærmest følgende år deltog i de fleste møder og arrangementer.

Watson har også krydset min vej. I december 1969 var jeg i London sammen med en kollega, og på et tidspunkt, hvor vi trængte til et let måltid mad, befandt vi os i nærheden af Piccadilly-Circus. Min kollega fandt et cafeteria-lignende sted, hvor vi gik ind, og mens vi sad her og talte sammen, fik jeg en fornemmelse af, at jeg kendte stedet. Jeg studerede lokalet lidt nærmere og bemærkede, at væggene havde søjler og buer som små portaler, og at loftet var inddelt i hvælvede felter med indlagt mosaik i farver og guld. Jeg sad i det lokale, jeg kendte fra illustrationerne af - Criterion Bar. Det var her ved den tidligere lange bar, at Dr. Watson mødte Dr. Stamford i begyndelsen af året 1881.

Det var i dette lokale, det hele begyndte - for snart 100 år siden.

Frimærker

E N M Å R K E D A G

Fra vor Ven i Washington, Peter E. Blau, har vi faaet tilsendt en Kuvert med, hvad der ved første øjekast ligner en filatelistisk Sjældenhed. Frimærket til venstre er et regulært amerikansk Mærke med Holmes - ganske vist ikke den mest kendte Holmes men Oliver Wendell Holmes. Om Mærket til højre skriver Peter, at det er "one of the odder Sherlockian philatelic items: the "Battle of Maiwand" commemorative stamp. These are, I fear, not official U.S. stamps, but rather were issued by the Maiwand Jezaels as part of their commemoration of the centennial last month..." - Man maa saa blot haabe, at Dr. Watson ikke har følt sig saaret.

- Tak Peter!

M E R E M Å R K E D A G

Der har hidtil kun været to Frimærker med Gengivelse af Sherlock Holmes - nogle mener det skyldes, at man, bortset fra Regenter og Statsoverhoveder, aldrig gengiver endnu levende Menesker paa Mærker. Det første af de to er fra Nicaragua (det ses til venstre) og det andet fra San Marino (til højre). Nu har Comorerne, en Øgruppe mellem Madagascar og Afrikas Fastland, et fransk Territorium, udsendt et Frimærke i Anledning af 50-Aaret for Sir Arthur Conan Doyle's Død (Mærket i Midten.) Foruden Sir Arthur ser man paa Mærket fra Comorerne naturligvis De-véd-hjem og noget vi formoder skal forestille Baskerville-Hunden - samt tre Taarne, der maaske er Taarnene paa Baskerville Hall. Vi har forsøgt at købe dette Mærke i Danmark, men forgæves, saa vi har tilladt os at gengive alle tre Mærker fra det amerikanske "Naval Signals, a Newsletter for Altamont's Agents", et meget fyldigt og livligt Klub-Tidsskrift.

221B Baker Street

af

BENT LANGFELDT, OVERLÄGE, LEKTOR

Den engelske kriminalitteratur indeholder to verdensberømte lokaliteter: Scotland Yard og 221 B Baker Street.

Den sidstnævnte adresse er som bekendt hjemstedet for lægen Conan Doyles berømte makkerpar, mesterdetektiven Sherlock Holmes og den forhenværende regimentslæge Dr. John H. Watson.

På og fra denne adresse udfoldede Holmes og hans tro følgesvend i en lang årrække deres bemærkelsesværdige bedrifter.

Verden over har Sherlock Holmes-læsere i generationer levet sig ind i det særprægede milieu, som Watson så levende har beskrevet og som idag findes genopbygget i fortællingernes ånd på 1. salen af bryggeriet Whitbread's Sherlock Holmes Pub i Northumberland Street nr. 10 ved Charing Cross.

Imidlertid vil man ved studiet af fortællingerne finde visse unøjagtigheder og forvirrende detaljer i Watsons beskrivelser af de to venners fælles bolig - og det kunne være interessant på baggrund af disse fortællinger at se lidt nærmere på Baker Street i 1880'erne.

Baker Street har navn efter en vis Sir Edward Baker of Ranston, en ven og nabo til Mr. Portman, en stor ejendoms- og jordbesidder, som udviklede den del af London, der ligger mellem Oxford Street og Marylebone Road.

Baker Street strækker sig idag fra Portman Square til Park Road - og det kan straks fastslås, at nr. 221 B ikke eksisterer og aldrig har gjort det, hvilket alle dage har været til umådelig besvær for det engelske postvæsen, som tålmodigt gennem årene har returneret i tusindvis af breve med påtegningen "addressee unknown".

I 1880 var Baker Street til og med kortere end idag, idet den kun strakte sig fra Portman Square til Paddington Street på østsiden og Crawford Street på vest siden.

På østsiden fandtes numrene 1-42 begyndende ved Lower Berkeley, nu kaldet Fitzhardinge Street, og endende ved Paddington Street. På modsatte side lå numrene 44-85 begyndende ved Crawford Street og endende ved Portman Square. Nr. 43 synes helt tabt i nummereringen.

Af de gamle huse er kun et fåtal på nordvest hjørnet af Portman Square bevarede uændrede, men mange af ejendommene i gaden er genopbyggede og restaurerede, således at man trods alt får et glimrende indtryk af kvartrets udseende på Holmes' tid. Således er det nuværende nr. 109 særdeles smukt restaureret af Haslemere Estates, idet facaden er ført tilbage til den helt originale med de høje 1. sals vinduer.

I 1880'erne var Baker Street en fashionabel gade og den er da også idag yderst respektabel, men gaden ændrede takket være bygningen af Baker Street Station i 1860 totalt karakter.

Idag er gaden en udpræget forretningsgade, men af den mere private, intime og familiære type.

Da Holmes og Watson flyttede ind i gaden i januar 1881 havde den alle rede ændret karakter fra at være overklasseresidens til at være det, som englænderne kalder "an upper-middleclass residential"!

Som anført har nr. 221 B aldrig eksisteret. Men hvor var da nøjagtig

"Good-night, Mr. Sherlock Holmes". - Til SCAN lavede Sidney Paget denne tegning, der viser indgangen til 221B.

Baker Street station i 1890'erne. Herfra drog Holmes og Watson med toget til mange oplevelser.

- Nr. 54: Shouman & Baider, Pelshandlere
- Nr. 55-56: Elliot & Fry, Fotografer
- Moutrie & Son, Pianoforte varehus
- Nr. 56-58: The Baker Street Bazaar
Boulnois vognstald
- Nr. 57-58: William Thomas Standish, China & Glass Warehouse
- Nr. 57: Miss Helen Mole, Dameskrædder
- Nr. 58: Madame Tussaud & Sons' Wax-works Museum (før udflytningen til Marylebone Road)
Druce & Company, Polstermøbler
Miss Clynton Fynes, Musiklærerinde
Miss M.A. Chredman, Gymnastiklærerinde
- Nr. 56-58: Bagsiden af disse ejendomme:
Portman Rooms, Forsamlingslokaler
- Nr. 59: George F. Grose, Orientalsk varehus
- Mme. J.B. Michou, Professor, danselærerinde
- Nr. 60: Mme. S. Weatherly, Dameskræderinde
- Nr. 61: Miss Frances Williams, Dameskræderinde
- Mme. Effie Hill, Hofskräderinde
- Nr. 62: Herbert Edward Checkley, Papirhandler
- Window & Grove, Fotografer
- Nr. 63: George Davies & Son, Trikotagehandlere

En gennemgang af ovennævnte liste indicerer, at de fleste numre var optagne af forretningsmæssige aktiviteter og indehavernes boliger.

Det eneste sted, hvor en l. sals bolig af det omfang, som Watson beskriver kunne etableres, er i nr. 61. Denne antagelse synes at finde støtte i fortællingen "Det gule ansigt", hvor en Mrs. Munro netop kaldes "Effie", altså samme navn som Hofskräderinden.

På stedet, hvor nr. 61 lå, rejstes i 1938 en større bygning, nemlig det kendte Londonvarehus "Mark & Spencer's kontorhus, som altså idag efter alt at dømme repræsenterer 221 B Baker Street.

Hvordan så da den lejlighed ud, som Holmes og Watson besluttede at dele efter deres møde på St. Bartholomew Hospital?

I "En studie i rødt" får vi at vide, at lejligheden bestod af "et par komfortable soveværelser og en enkelt, stor, luftig dagligstue, smukt møbleret og oplyst af to brede vinduer."

Allerede her i den første fortælling kan der sættes spørgsmålstege ved beskrivelsen.

I den engelske tekst står "broad windows", hvilket formentlig bør oversættes ved "store vinduer". Sagen er nemlig den, at alle vinduer i Baker Street havde samme bredde, men derimod varierede de i højden, således at

den berømte bolig, hvor Holmes og Watson indlogerede sig efter deres lige så berømte møde på St. Bartholomew Hospital i nytårsdag 1881?

Watson fortæller, at 221 B lå få skridt fra "Baker Street Bazaar", der havde til huse i nr. 56-58, og i fortællingen "Djævlefoden" bemærker Watson, at Holmes aldrig skrev, når han kunne komme til at afsende et telegram, hvilket han ofte gjorde, og at posthuset lå kun få skridt borte, nemlig i nr. 66.

Vi kan nu ved hjælp af vejviseren "Kelly's Post Office London Directory 1878" indkøre nr. 221 B.

Listen ser således ud:

1. salen altid havde de højeste vinduer.

I fortællingen "The Mazarin Stone" fra 1903, som iøvrigt er en af de få fortællinger, som Watson ikke har nedskrevet, nævnes et buet karnap vindue i dagligstuen, men dette må også være en "erindringsforskydning" hos den brave Watson, idet den konservative bygherre, Mr. Portman næppe nogensinde ville tillade en sådan ændring af facaden.

Det ligger klart, at de to mænd beboede 1. salen i 221 B. I flere af fortællingerne kommer klienterne brasende ind til Holmes så at sige lige fra gaden. Gadedøren stod næsten altid åben og der var kun få trin op til lejligheden. Dette gælder fx Mr. McFarlane i "Norwood entreprenøren" og Dr. Grimesby Roylott i "Det brogede bånd", medens andre gæster bevægede sig adstadigt og tungt op ad trappen som fx selveste Wilhelm Gottsreich Sigismund von Ormstein, Kongen af Böhmen i fortællingen "Skandale i Böhmen".

Denne hurtige tilsynskomst af klienterne kan kun betyde, at disse skulle passere gadedøren og stige op ad relativt få trin for at nå Holmes' dagligstue.

Holmes' soveværelse var på samme etage som dagligstuen og der var en dør mellem de to værelser og en dør fra soveværelset til trappen.

Det er således klart, at 221 B som de øvrige nabohuse havde en 1. sal med en stor dagligstue og at denne var forbundet med en mindre stue til gårdsiden ved hjælp af en dør, som var blevet anbragt som erstattning for et par store foldedøre, som var det sædvanlige.

Watsons værelse lå ovenover Holmes' og det vendte ud til gården, hvor der som nævnt i "Thor broen" stod et platantræ - og lejligheden må altså have været væsentlig større end oprindelig angivet i "En studie i rødt."

Hjem der beboede gadeværelset på Watsons etage er ikke meddelt.

Flere steder i fortællingerne anvendes udtryk som "ydmyge rum", "beskedne værelser" og "vor lille dagligstue", men det kan altså ikke være rigtigt - og mon der ikke her er tale om et tilfælde af de berømte engelske "understatements".

Videre fremgår det af "De seks Napoleonsbuster", at der i forbindelse med 1. salen var to pulterkamre, hvoraf det ene tjente til arkiv, og i hvilket Holmes tilbragte flere aftener med at rode i gamle aviser.

Husholdersken Mrs. Hudson havde værelser i stueetagen eller måske i kælderetagen, hvad der jo var almindeligt. Tyndet skulle jo kunne møde øjeblikkeligt, når klokken ringede. Dele af stueetagen var i hvert fald udlagt som butik, der øjensynlig i henhold til vejviseren deltes af Miss Frances Williams og Miss Effie Hill.

En Sherlock Holmes-fan må således udfra en gennemgang af Sherlock Holmes-fortællingerne, en granskning af 1880'ernes Baker Street og en London-vejviser konkludere, at Doyles 221 B Baker Street med stor sandsynlighed har været vestsidens nr. 61, som nu beklageligtvis er erstattet af "Mark & Spencer's kontorhus, men at der er trøst at hente i Whitbread's Sherlock Holmes Pub, 10 Northumberland Street, WC 2 - ovenover hvilken Holmes' og Watsons dagligstue er genopbygget i fuld overensstemmelse med beskrivelserne.

Baker Street set mod nord, med Portman Mansions, nu Porter Street, til højre. Et foto taget omkring 1890.

Litteratur

1. Collin's Illustrated Guide to London, 1883.
2. Doyle, A. Conan: The Adventures of Sherlock Holmes.
The Memoirs of Sherlock Holmes. George Newnes, Ltd.,
London, 1894.
3. Harper, Charles G.: A Londoner's Own London, 1870-1920.
4. Harrison, Michael: In the Footsteps of Sherlock Holmes. David & Charles,
Devon, 1971.
5. Kelly's Post Office London Directory 1878
6. Langfeldt, Bent: God dag! Jeg ser De kommer fra Afghanistan! Med. Forum
29 (1976), 94-98.

Sherlock Holmes Klubben

Vi er stolt over at kunne meddele, at Klubben har faaet et nyt Åresmedlem:

Jon L. Lellenberg, B.S.I.,

den fremtrædende amerikanske Sherlockianer, som flere Gange har besøgt København og Aalborg, og som vil være velkendt af en Del af vore Medlemmer.
- Vi byder hjertelig Velkommen, Jon!

To af Klubbens Åresmedlemmer har opnaaet The Baker Street Irregulars højeste Udmærkelse, The Two-Shilling Award. Det er Peter Blau og John Bennett Shaw "for service to the Cause beyond the call of duty." Vi ønsker til Lykke til Peter og John!

En nyckel till Paradolkammaren?

av
K L A S   L I T H N E R

Äventyret med Paradolkammaren nämnes i de Conaniska skrifterna av dr. Watson, när han i De fem apelsinkärnorna redogör för Holmes opublicerade fall under år 1887. Enligt Burt de Waal (s. 492) finns det tre apokryfiska historier skrivna härom, nämligen nr 5184, 6028 och 6159. Den första av dessa är John Dickson Carr, The Adventure of the Paradol Chamber, bl.a. återgiven i BSJ, 15, No. 3 (September 1965), s. 136-138. Den består av ett kort skädespel, där de medverkande äro berättaren, Holmes, Watson (som visar sig vara den förklädde överste Moran, dock utan tiger), Lady Imogene Ferrers och franske ambassadören i London, markisen de Paradol. Kammaren består av två tunna kopparplåtar i ambassadörens byxor mellan vilka ett hemligt fördrag dolts, en enligt min åsikt något längsökt förklaring. Som kommer att framgå nedan, är dock detaljen med en fransk ambassadör historiskt riktig. Den andra versionen är Russel McLauchlins likabetitlade historia, BSJ, samma år och nummer, s. 131-135. Den handlar om en stöld från Louvren i Paris av en värdefull porslinspjäs från Limoges, tillverkad av den berömde keramikern Jean Francois Paradol. Historien bygger helt och hållt på en ordlek, nämligen den eventuella benägenheten hos den viktorianska överklassen i England att använda den mindre anstötliga förkortningen "chamber" istället för det tabubelagda ordet "chamber pot". Den tredje och längsta historien är av Alan Wilson och har samma titel med fortsättningstiteln A further problem of Sherlock Holmes, SHJ, 5, No. 2 (Spring 1961), s. 45-50, och 5, No. 3 (Winter 1962), s. 78-83. Här består kammaren av en trollkarls magiska kabinett, som användes på scenen av den sydamerikanske trollkarlen Señor Paradol från Paranagua på Harpers Music Hall i London. I en viktig biroll medverkar f.ö. Vigor, the Hammersmith Wonder.

Som vanligt har jag Ted Bergman att tacka för detta material.

Dessa tre fall äro emellertid, som framgått, hämtade ur fantasin. Nylingen har jag emellertid påträffat en verklig Paradol. Min källa är en volym i den berömda serien Notable British Trials, nämligen Hargrave L. Adam, Trial of George Henry Lamson (William Hodge & Co., London-Edinburg, New

edition, 1951). Lamson, som var läkare, mördade den 3/12 1881 sin förlama-de unge sväger Percy Malcolm John i hans internatskola Blenheim House School i Wimbleton med akonitin för att få ärva honom. Efter rättegång vid Old Bailey dömdes Lamson för giftmordet den 14/3 1882 till döden och avrättades den 28/4 samma år. En ansökan om uppskov med avrättningen från den amerikanske presidenten, som vid denna tid var Chester Arthur, hade bifallits av inrikesministern i avvaktan på bevisning om att Lamson var sinnes-sjuk. Han hade på 1870-talet som frivillig läkare deltagit i Balkankriget i Serbien och Rumänien, varifrån han hade mycket goda vitsord. Därefter hade han tydligt undergått en personlighetsförändring, som möjligen berodde på att han var morfinist (ja, just det!). Det uppgavs också, att han icke hade rätt till de examenstitlar från London och Paris som han använde sig av, och att han uteslutits ur läkarföreningen i Bournemouth. På s. 33 lämnar sedan Adam följande intressanta upplysningar om Lamson "Han skrev också i februari 1881 en ärekränkande skrift om en väns hustru, påstod att hon varit älskarinna till en miljonär i Paris och hade försökt överglänsa demimonden där, att en duell utkämpats mellan miljonären, vars namn han uppgav som Prevost Paradol, och en annan man, på vilken han var svartsjuk, att miljonären sårats dödligt och att Lamson var en av sekundanterna. Hele saken var påhittad, tydligt för att beljuga den äkta mannen, och medförde ingen särskild personlig fördel för Lamson. Den medförde söndring mellan paret. Den avlidne Charles Reade, som bestämt trodde på att Lamson var sinnessjuk, råkade känna Prevost Paradol, som var författare och som begick självmord i Amerika. Reade ansåg, att denna lögnaktiga historia klart tydde på vanföreställningar och omedveten ondska." Vad angår anknytningen till USA, så hade Lamson vistats där under två perioder 1881. Däremot framgår det inte av Adams bok, om han gjort något tidigare besök i USA eller vis-tats i Frankrike. Jag har inte lyckats finna några uppgifter om den upp-givne sagesmannen Charles Reade.

Beträffande Prevost Paradol har jag efter genomgång av de biografiska uppslagsverken från England, Frankrike och USA funnit, att den ende tänkbara kandidaten var fransmannen Lucien-Anatole Paradol, som kallade sig Pré-vost-Paradol (1829-1870). En kort biografi visar, att han officiellt var son till en major vid marinengjörkåren, men i verkligheten med stor säkerhet till den kände kulturpersonligheten Léon Halévy och skådespellerskan vid Theatre Francais Anne-Catherine-Lucinde Paradol. Efter framgångsrika universitetsstudier var PP, som jag i fortsättningen kallar honom, univer-sitetslärare i Aix under ett år. 1856 trädde han emellertid i pressens tjänst. Hans huvudsakliga intresse var politisk journalistik, och i tur och ordning var han anställd i tidningarna Journal des Debats, La Presse och Le Courrier du Dimanche samt fransk korrespondent för The Times. Om hans jour-nalistik är endast att nämna, att han i en artikel i Le Courrier du Diman-che den 13/12 1863 citerade ett brev från England från Edward Watson "en framstående man, som väl känner till vårt land och som talar vårt språk mycket hyggligt." PP skrev dessutom ett stort antal böcker om historia, lit-teratur, juridik och isynnerhet politik, vilka utkommo mellan 1850 och 1879. Vad angår hans privatliv, gifte han sig redan 1852 med Louise-Thérèse Morin, som uppgives ha varit svenska, ehuru namnet inte låter särskilt svenska. Hon var sångerska och han betecknade henne som "den bästa kontra-alten i Paris." En dotter fick dock förnamnen Elisabeth-Thérèse-Hildur, och sonen namnet Hjalmar, även stavat Yalmar. PP blev änking den 25/2 1869 och uppvaktade därefter flera kvinnor, därav någon gift. Han blev den 7/4 1865 vid ovanligt unga år medlem av Franska Akademien. Politiskt tillhörde PP det orléanska partiet och var alltså anhängare till den 1848 vid febru-arirevolutionen avsatte kung Ludvig Filip och senare hans söner. PP var vi-dare starkt liberal och motståndare till kejsar Napoleon III. Källorna för upplysningarna om PP äro en artikel i La grande encyclopédie, Octave Gréard (de l'Académie française), Prévost-Paradol. Étude suivie d'un choix des lettres (Paris, Hachette, 1894) och Pierre Guiral, Prévost-Paradol (1829-1870). Pensée et action d'un liberal sous le second empire (Paris, Presses Universitaires, 1955). Gréard, som var skolkamrat med PP, har i sin bok en rikhaltig korrespondens mellan PP och ett antal kända personer, dock inga målare Vernet eller andra, som äro kända från Kanon. Uttrycket Paradolkam-

maren kan ha två betydelser, en politisk och en lokal. PP drömde nämligen om en politisk karriär och kandiderade som liberal vid val till deputera-dekammaren 1863 både i Pergueux och i en valkrets i Paris och 1869 i Nantes. Vid samtliga tillfällen misslyckades han emellertid kapitalt. Redan när han gick i skolan, uppvaktade han som elevernas talesman rektorn vid 1848 års statskupp och förklarade, att eleverna ställde sig på Kammarens sida. I sina valupprop talade han likaså med stort allvar om Kammaren, som tydlig var ett betydelsefullt begrepp för honom. Han propagerade också för allmän rösträtt för män med direkta val till andra kammaren. Det är emellertid svårt att inse, att hans politiska trosartiklar kunde ha medfört ett uppdrag för Holmes 1887.

Det andra alternativet är därför troligare. Det sammanhänger med omständigheterna kring PP:s död. Efter sitt andra misslyckade försök att kandidera tröttnade nämligen PP på sin dittillsvarande tillvaro, och hans inställning till kejsaren förbättrades i och med att denne 1870 tillkallade en ny och mera reformvänlig ministär. PP blev samma år medlem av två viktiga kommittéer. I samband med omfattande diplomatiska omflyttningar utnämndes han sedan, delvis efter egna ansträngningar och utnyttjande av förbindelser, den 1/6 1870 till "envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire" i Washington. Detta utsatte honom för en livlig kritik, både från politiska fiender och från vissa tidigare vänner, som ansåga, att han svikit liberalismens sak för en favor från kejsaren. Den 1/7 1870 avreste han från Le Havre och anlände till New York den 13/7 och Washington den 14/7. Den 16/7 överlämnade han sina kreditivbrev till president Ulysses S. Grant. Den allmänna opinionen i USA var väntigt stämd till PP, både i hans egen-skap av kulturpersonlighet och därför att han under inbördeskriget stått på Nordstaternas sida. PP råkade emellertid i juni och juli in i ett allt värre depressionstillstånd. Härtill bidrogo privata problem med kärleken och ekonomin, oro för de nya uppgifterna, gamla självmordstankar, som han i många år lekt med, hettan i Washington, enligt vissa uppgifter ovanan vid de iskylda spritdryckerna i USA, dålig hälsa och i synnerhet fransk-tyska krigets utbrott, som kom honom att tvivla på kejsarens goda vilja. Den 17/7 sände han sina båda medförda barn till en badort och skrev ett brev med anvisningar för hur det skulle förfaras med barnen, om han skulle dö.

Den 19/7 gick han i sällskap med sin under-ordnade, markisen av Chambrun, och köpte en pistol. Denne trodde, att PP ville ha den som skydd mot inbrottstjuvar. På kvällen klagade han över hettan och gick ut och köpte en pistol till. Kl. 2230 gick han och lade sig i sin sons rum. Eftersom sonen var född den 7/1 1859 och alltså 11 år, är det troligt, att han hade ett litet rum, som väl kunde kallas en kammar. Kl. 2300 lade sig betjanten Auguste Martin, som följt med från Frankrike, i det angränsande rummet, och PP bad honom att inte komma in. Strax före kl. 1 den 20/7 hörde Auguste ett pistolskott, varefter PP ropade "Auguste, Auguste, hörde Ni pistolkottet?" PP hade tänt gaslågorna, ställt sig framför en spegel och tryckt av. Då den första kulan inte gjort avsedd verkan, hade han tagit den andra pistolen och skjutit ett skott, som träffat i hjärtat. Betjanten lade honom på golvet, och en halvtimme senare var han död. Ett självmordsbrev anträffades i rummet. De båda tjänarna, Martin och Marie Walter, voro så vettksrämda, att de inte vågade tillkalla polis mitt i natten. De låste in sig i ett annat rum, varifrån de inte vågade gå ut förrän det blev ljus. Vad angår Marie Walter, kan hon näppeligen ha varit någon släkting till bröderna Walter i Bruce-Partington-planen, både med tanke på året, hennes yrke och hennes nationalitet, som bör ha varit fransk eller amerikansk. Strax före kl. 5 på morgonen alarmarade betjanten två tjänstemän på legationen, som tillkallade polis. Samma dag hölls coronersförhör. Utslaget blev självmord under sinnesförvirring, vilket medförde att PP, som i varje fall formellt var katolik, kunde jordfästas i Washington under militära hedersbetygser och begravas i Paris under högtidliga former.

Eftersom det gäller en händelse så tidigt som 1870, kan ju Holmes inte ha varit inkopplad på en utredning på uppdrag av franska regeringen av om det verklig var ett självmord. Däremot kan frågan ha upptagits till ny granskning 1887, då Holmes hunnit bli internationellt känd. Han kan ha an-

litats för att undersöka, om kammaren, där PP anträffades, var låst innan från. Det fanns utförliga referat av händelsen i de amerikanska tidningarna Evening Star för den 20/7 samt Daily Morning Chronicle och National Daily Chronicle för den 21/7, den sistnämnda även med skiss av rummet ifråga (se Guiral s. 723 not 377). Jag har givetvis och tyvärr inte haft tillgång till dessa men får hoppas på Sherlockianas läsare i Washington, D.C. Att frågan inte var slutgiltigt avgjord i och med att PP begravats framgår av att Émile Ollivier, som var fransk konsejlpresident från januari till augusti 1870, så sent som den 24/4 1886 uppsökte PP:s gode vän och trolige halvbror, den kände publicisten Ludovic Halévy, och begärde upplysningar om dödsfallet. Ollivier var särskilt intresserad av PP:s avskedsaudiens den 16/6 1870 hos kejsarinnan Eugénie, varvid hon uttalat sitt hat mot Preussen. Ollivier hade utropat till Halévy "Varför sade inte PP det till mig? Ack, om han hade sagt det till mig!" Det kunde alltså dölja sig en storpolitisk avgrund bakom ingången till Paradolkammaren.

Dr. Lamson kan ha hämtat inspirationen till de rykten han enligt Adams bok utspridde från det uppseende PP:s död väckte. PP hade också besökt England och Skottland 1869 för att hålla föreläsningar i Edinburgh. PP var emellertid inglunda miljonär, snarare tvärtom, och hade i motsats till de flesta franska politiker och politiska journalister inte heller duellerat i gryningen i Bois de Boulogne.

Sherlock Holmes Litteraturen

Ronald Burt De Waal: The International Sherlock Holmes. A Companion Volume to The World Bibliography of Sherlock Holmes. 621 S. 6135 Opslagsord. £27.50. Mansell Publishing, London. - Ron De Waal har gjort det igen - udsendt et Kæmpeværk, der fortsætter hvor den prisbelønnede The World Bibliography slap i 1971 og med Ajourføring og Anførelse af alt, hvad der maatte være overset i den første Mammutbog.

Blandt Materialet i den nye Bog er der lange Lister over Udgaver paa alle mulige og umulige Sprog, Lister over Artikler skrevet om Sherlock Holmes Historierne, Fortegnelser over Sherlock Holmes Klubber, Spil, Konkurrencer, Film, Teaterstykker, Skuespillere, Grammofonplader, Kassettebaand osv. osv. - lige ned til Badges, Belt Buckles, Birth Announcements, Bookmarks og Bookplates. Ofte gives der en kort Beskrivelse af hvad f. Eks. Artiklerne drejer sig om, og det er langt fra kedelig Læsning. Man kan endogsaa i Bogen finde Fortegnelser over Parodier, Travestier, Tegneserier og Cartoons - med Kommentarer. Det er et meget professionelt udført Stykke Kæmpearbejde.

I "Index of Personal Names" findes der omkring 5.200 Navne, hvoraf mange tilhører udenlandske Celebriteter, men hvor Danmark ogsaa synes meget fint repræsenteret. Det er utroligt, at vort Eresmedlem Ron har kunnet samle alle disse Oplysninger og alt dette Stof fra hele Verden.

Værket er dyrt, og for en Udenforstaaende maa det virke lige saa kedeligt som Læsningen af en fremmed Telefonbog. Men for den seriøse Sherlockianer er det en Guldgrube af Oplysning og Information, og alt andet end tør. Bogen er uundværlig.

Som Howard Lachman har udtrykt det: "The great detective is more of an idol for the 1980s than he was for our ancestors of the 1890s."

Den norske Bokklubben har udsendt en smuk, komplet Udgave af Sherlock Holmes Historierne, ni Bind i alt, bag hvilken staar Eksperten Nils Nordberg, som selv har oversat en stor Del af Bindene. Og som Prikken over i'et er der et tiende Bind, der bringer meget af det bedste, der er skrevet om Mesterdetektiven - med Forfattere som: Conan Doyle, John Dickson Carr, Michael Harrison, Vincent Starret, Nils Nordberg, Ted Bergman m.fl. Dette ekstra Bind, som afsluttes med en Kronologi og en kort Oversigt vedrørende Litteraturen om Sherlock Holmes, bør kunne give enhver endnu ikke helbefaren Læser Blod paa Tanden til for Alvor at blive Sherlockianer og dyrke hans Trylleverden. For, som Nils Nordberg skriver i Forordet til Tillægsbindet: "Det er en verden preget af humor, entusiasme og en smule galskap. Men hvem kan si at ikke det også er nyttige egenskaper å ha?"

Japan udsender nogle af de smukkeste Bøger om Sherlock Holmes, og i Aar er der kommet to, som vor Ven Kiyoshi Arai har tilsendt os. Den ene er James Edward Holroy's Seventeen Steps to 221B; den anden, Sherlock Holmes as a Lover of Art, er skrevet af Tsukasa Kobayashi samt Akane Higashiyama - skriver Kiyoshi Arai, og ellers var det forblevet en komplet Gaade for os. Begge Bøger har mange Illustrationer og Kort, og den sidstnævnte udmærker sig ved ogsaa at bringe en Række originale, dejlige Farveillustrationer.

Michael Dibdin: The Last Sherlock Holmes Story. 192 s., kr. 24,-, Sphere Books, London 1980. - Lige ovenpå Murder by Decree var det lidt svært at kaste sig over The Last Sherlock Holmes Story. Endnu en løsning på Jack the Ripper sagen. Men denne gang er det ikke Holmes, der opklarer sagen men derimod Watson. Jeg skal ikke røbe den noget chokerende løsning, men blot meddele at Moriarty også er indblandet. Bogen er ikke dårligere end så mange andre, men havde det ikke lige været Holmes i hovedrollen, havde den nok ikke kunnet gøre krav på større opmærksomhed. Og løsningen er som sagt temmelig vidtløftig - den vil forhåbentlig ikke skabe præcedens. Michael Dibdin har tidligere sammen med Austin Mitchelson skrevet Hellbirds (1976), der bestemt ikke fik een til at ønske flere bøger fra forfatterens hånd. Men det skal dog siges i al fairness, at The Last Sherlock Holmes Story i hvert fald er bedre skrevet.

Bjarne.

Harald Mogensen: Berømte Detektiver fra Sherlock Holmes til Kojak. 110 S., Kr. 49,50. Udgivet af FDB og kan kun faaes i Brugsen, Kvickly og Obs! - Dette er først og fremmest en flot Billedbog, hvor Teksten, saa fortræffelig den end er, maa underordne sig Illustrationerne. Vi træffer Holmes og de kendte og elskede fiktive Detektiver, som Fader Brown, Lord Peter Wimsey, Poirot, Nero Wolfe - og alle de haardkogte, som vist staar Forfatterens Hjerte særligt nær. TV-Heltene glemmes heller ikke. Mange ukendte Illustrationer er fundet frem til Bogen, og dem vi kender genses med Glæde.

KRIMIER,

Peter Lovesey: Voksdudden. På dansk ved Grete Juel Jørgensen. Kr. 42,25 ib. Lademann. - Denne engelske forfatter har i 70'erne skrevet en del romaner med sin gennemgående figur overbetjent Cribb. Han ynder den victorianske tid, og handlingen i denne bog foregår da også i London i 1880'erne. En ung kvinde har aflagt fuld tilstælse i en sag om et giftmord; hun er dømt til døden, og i Madame Tussaud's vokskabinet er man klar til at opstille en ny dukke. Et fotografi, der dukker op, synes at vise, at mordet ikke kan være begået af den dømte, og overbetjent Cribb får til opgave at finde frem til, om bevisførelsen er mangelfuld, om tilstælsen er falsk, og i så fald hvem den skyldige er. Romanen er godt skrevet - fyldt med spænding; forfatteren holder læseren fanget helt hen til den uventede afslutning. AA.R.S.

Adam Hall: Tvingen mission. På dansk ved Grete Juel Jørgensen. Kr. 42,25 ib. Lademann. - Efter et drab bliver den britiske agent Quiller specialtrænet som pilot. Han bliver presset til, forklædt som russisk oberst, at flyve en MIG-jager til et sted i Central-Asien ved den russisk-kinesiske grænse for at fotografere nogle rakettbasler. Han lander med faldskærm, og det viser sig, at der her åbenbart skal "uskadeliggøres" en dobbeltagent, hvil-

ket overlades til Quiller. En enkelt passage under flyvningen er uhyre fængslende, men der er tidligere set bedre Quiller-bøger.

AA.R.S.

Vic Suneson: Elven, der hævnede. På dansk ved Else Faber. Kr. 34,50 ib. Landemann. - Det er altid prisværdigt, når bøger af gode forfattere genoptrykkes. Det gælder denne bog af den svenske ingeniør Sune Lundquist, som giver en glimrende beskrivelse af sine personer og deres arbejde. I en barsk natur ved en elv skal anlægges et kraftværk, og under bygning af dæmninger med sprængninger, støbninger og flytning af store mængder fyld sker der mord. Kommisær O. P. Nilsson overtager sagen, og vi følger politiets arbejde, der som altid hos denne forfatter, virker rigtigt. Ved en pressekonference løber følelserne dog af med kommissären, idet hans personlige syn på en frikirkeprædikant får ham til at give oplysninger om denne, uden at de vedrører historien. Bogen er et glædeligt gensyn.

AA.R.S.

Orla Johansen: Dobbelt Konfekt. Kr. 34,50. Wøldike. - Det er en Bog i den herlige Serie med Kriminalassistent Adolf Brecht og hans Overordnede, Kriminalkommissær Olsen. Sjove er de, mundrappe, glade for Øl og god Mad - og meget danske. Eroterne flagrer gladeligt omkring ogsaa her, hvor der er begaet et Mord paa Hvegelsborg, og en Overlæge Osdam er under stærk Mistanke. Politifolkene driller hinanden, men efter en Række gode Maaltider og mange Øl, faar Brecht & Olsen opklaret Sagen. - Man bliver saa frygtelig lækkersulten af at læse Orla Johansen, saa.....

Sir Henry

Den gamle Redaktør rødmær klædeligt, naar han meddeler, han har faaet en Fuldblodshest opkaldt efter sig - Sir Henry. Det er en Fuks, uden Tegning, efter Riboccare(USA) - Gitte, ejet og opdrættet af Olaf og Peter Sørensen, Aalborg. Sir Henry er af saa god Familie - altsaa Hesten - at der er Grund til at følge dens fremtidige Karriere med Interesse - maaske i Silver Blaze Løbet. Og Sir Henry staar altsaa ikke, som nogle maaske vil tro, for Sir Henry Baskerville!

Have you read some good T-shirts recently? - Vi har fra vort gode Medlem Hans Erik Westerberg modtaget en T-shirt med "Sherlock Holmes", Deerstalker, Pipe, Lup og "Whitbread" - købt i The Sherlock Holmes Pub i London. Og heldigvis har man da baade Alder og Skikkelse til at bære den.

Bjarne Nielsen melder, at hans Antikvariat Pinkerton, Elmegade 21 (Telefon 01 35 68 39) fremtidig ogsaa fører nye Bøger, men selvfølgelig kun Holmes og andet Kriminal. Bjarne har altid gode Ting paa Lager og til fornuftige Priser. Maaske var det klogt af Dem at aflægge ham et Besøg.

Der dukker stadigvæk nye amerikanske Sherlock Holmes Klubber op, og mange af dem har opfindsomme Navne. Nu fortæller The Baker Street Journal, at Bankfolk har startet en Klub, der hedder "Cox & Co. of New England".

B.S.J. meddeler ogsaa, med The Devon County Chronicle som Kilde, at en moskovittisk Avis har bragt en Nekrolog over en Mand, der døde i den modne Alder af 143 Aar - til Beroligelse for eventuelle vantro, der tvivler paa, at Sherlock Holmes lever og har det godt som 125-aarig.

Vi beklager, at dette Nummer af Sherlockiana udkommer en Del senere end planlagt. Aarsagen hertil er, at Redaktøren har maattet paatage sig en Del tidkrævende Arbejde - og muligvis har været lidt doven. - Undskyld! - Næste Nummer kommer i December!

VOTE FOR

JJ

SHERLOCK HOLMES

the logical candidate

Før Præsidentvalget. Den genoplivede amerikanske Klub, "The Confederate Canoneer" i Georgia har netop affyret "tredje Runde" af sit Medlemsblad. Derfra laaner vi ovenstaaende.

AA.R.S.